

Ամերիգա ճումձուրու Թարաֆընտան,
Եունան աւելի թինէ, Ագ-տէնիզ ճէզերէ-
լէրինտէն քէնտիսինէ պիր իսկէլէ Թէբբ
Իտիլիկի Թագտիրտէ, քեաֆֆէյի պօրճ-
լարընըն Թէտիլէն օլունաճապը Թէրլիֆ
օլունառէ տուր :

— Շու աթիտէքի պահս, տիգղաթ վէ միւթալաւաւ շաւան պուլունուղունտան, պիթթէրձէմէ պէյան խտէրիզ:

«Ա՛հ շու գալլա տէնիլէն շէյ. Պու ալէմոտ գալլա նէ՞ իշ կէօրմէքտէ, վէ գա՞նդն շէյէ եարամագտաւոր. մէկերչի էհալիլէրին իգպալ ու սէատէթ, սերվէթ ու րահաթ, վէ սերպէսթիլէթին մուճիպ օլմագտա՞մը տըր. Ֆէյլէսօթլար քէնտի քիթապլարնտա, վէ րուհպան կիւրուհլար քէնտի վագլարնտա, հարպ հագղընտա նէ՞ մանեա վէրիպ վէ նէ՞ սէօլէմէքտէ տլլէր. Գատըն թայիֆէլէրի, եանի ֆամի եալարն վալիտէլէրի տախի պու պապտէ խայլիճէ հուգուգ սահիւ պէլէրի օլտուգլարը հալտէ, աճէպա հարպ տէնիլէն շէյէ, գա՞նդն նագար իլէ պագմագտա տըրլար. Պու կիւն նիլէթի միզ հարպտան պահս իթմէք տէյիլ տիր. քիւլիլթէլիմ մատտէյի, Հէր նէ գատար քարէ բարէ խիլ միշ օլուպ, վէ հէր նէ գատար քէք չօղ շէյ սէօլէնիլմիշ իսէ տախի, եինէ շու խուսուստան պահս իթմէքլէք, հատտէն զիյատէ մէնֆաաթ տան խալի տէյիլ տիր. Շիմտի պիզ հարպըն պաչգա թարաֆլարըն պիլ թարաֆիտէրէք, մուհարիպ օլաճագ օլան շու իւշ, եանի Ավաթրիա, Բրուսիա, վէ Իւթալեա տէվէթլէրին մալիլէճէ հալլէրինէ, այլը այլը տիգղաթ խտէլիմ:

«Պու հարէպէ, շիմտիքի վագթէ նագալրէն, էլլէնձէլէրին է՞ն զեյատէ մէսարիֆլիսի օլուպ, վէ սէֆահաթլարըն տախի էն զիյատէ խարապը մուճիպ օլուճուսու տուր տլմէմիլէ, քիմմէյէ պիլ շէյ էօլրէթմիշ օլամալը, Ակամէմնօն իլէ Ալիլ զէմանլարը, ճէնկեալէր հիւքմատարլար իւշն էն ալեա պիլ զէման խոի. Օլ վագթլարտա, իլէրու իլէրու գօշանլար, եաղմա իլէ եաշամագտա խոիլէր. Սօնրատան, պիլինձի Պօնարարթէնին խաթի մալ իլլէտիլի էլիագա պիլտէն, հարպ հարպը պէսլէմէքտէ խոի. Շու տախի սահիւ տիր քի, զէմանը աթիլգտէ մէյատանը մուհարէպէտէ մագղուպ օլանլար պօղուլուպ հէյսք խոլլմէքտէ, վէ զեյատէ իգպալի օլանլարը, րէզալէթ իւզըն էսիր տիւշիւպ, վէ ինսաֆարը մուգաֆիէրլէրինէ պիլլէր մասիսար օլմագլըղը իւլ միտ վէ արզու խոէր խոիլէր. Գուրուներ միւթէվասթլա վագթլարընտա, շահլար քէնտի պաշը պօղուգլարընը սիւրիւ սիւրիւ ալարագ, շահինշահլարինա կէօթիւրիւրլէր, վէ քէնտի քէյֆլէրինձէ, պուլունուղուգլարը մահէլլին խարապընը մուճիպ օլարագ օնլարը պէսլէր խոլլէր. Նիլամ ապէրի իհտաս օլունուղտան սօնրա, փատիշահլար պիլպաթ մէսարիֆաթ պարը ալթընա կիլմէքլէյէ կէրչի մէճպուր օլաուլար. լաքին, հիւքմ

ու գուտրէթլէրի միւթապիլ սուրէթտէ օլտուղունտան, էհալիտէն հէր նէքի իսթէրլէր իսէ, խաթէթլէրի գատար ալապիլիլ խոիլէր. շիւնքի, պիլարէ էհալի, ալա սէսինի չըգարմագլըն իւթաաթա պօրձու պուլունուգտա խոի. Մէագալլա, մուհարէպէ ուզանուղտա, էհալիլէր տիւշարը սէֆալէթ օլուպ, վէ հէր նէվի գուլում ու թէատտիլի, իլա նիհայէ շէքէր խոիլէր. Հալ պու քի բաւտիշահլար, օլ արատա տախի, շէօհէթ ու շէրէֆլէր թօրլարը, ֆիւթուհաթ քէմէրլէրի խիւն իթտիրիլէր, վէ տիրտիրիլէրի թաշլարըն եախոտ եօնմա սուրէթլէրին աշաղըլարընտա, պօնուլլարը զէնձիլլի գալմարըն սուրէթլէրին նագշ ու րէսմ իթտիրիլէր իւտի, վէ պուլնլարը պէօլլէ եարտըրտըլարընտա տախի, պաշգա սուրէթտէ զէնձիլլէնտ պուլունուգտա օլան քէնտի էհալիլէրինտէն ալա իհթիլագ իթմէզլէր խոի. Օն տէօրտիւնձիւ Լուինին մուհալլէպէլլէրինտէն սօնրա, Ֆրանսա մալիլէսի օլ մէրթէպէ խարապիլլէթ էիւզ թուլմուշ խոի քի, թարիֆի միւթին տէյիլ տիր. Օլ վագթլարտան գալմիշ օլանսէնէտաթ, ասրընըն էհիլ գալլէմլէրի միւթալա վէ թէճէսսիւսի թահթընա տիւշտիւքտէ, մէյատանէ էօլլէ մալիւմաթլար չըգմիշ տըր քի, կէօրիւպ իշիտէնլէրին էսէֆի տղիմլէրին պատի օլմուշար տըր. Հաթթա պաղըլար տիւշարը հիւտա օլալագ, իլհարը նէֆլէթ իլլէմիլլէր տիր. Ֆրանսանըն իւք ճիւմհուրիլէթիլլէ իմրէրաթօրուղու գէմանլարընտա օլ հիւքմաղըլարըն էլլէնձէսի օլուպտա ճէնք իսմի վէրիլէն շէյ, հատտէն զիյատէ մէսարիֆաթը պատի օլմալա պաշամըշ խոի. Ինկիլիլէր եիկիլմի պէշ սէնէ զարֆընտա, պու ալէմոտ նէ գատար նէվի վէրկի թէսալուր օլունապիլիլ իսէ, նիհայէթ տէրէճէտէ աղըրըգտա օլտուղու հալտէ էհալի իլլէրինէ եիւքլէտէրէք ալարըլարըն հիւտապօրը փարալարտան պաչգա, 16 եալոտ 17 միլէօն քէրրէ միլէօն ֆրանգ տախի խաթիլըղը իթմիշ խոիլէր:

«Պիլինձի Պօնարարթէ իսէ, էմրի իտարէյէ զեյատէսիլլէ թարաֆիլի պուլունուղու հալտէ, մուհարէպէ մէսարիֆաթը իշին էվլէլլէրի 300 միլիօնուգ պիլ պիլունձէ կէօսթէրմիշ օլուպ, մէպլաղը մէպուլուր սօնրատան 600 միլիօնա, վէ տահա սօնրա աղըպէթէրա պիլ միլիարա (միլիօն քէրրէ միլիօն) գատար չըգարմիշ տըր. Հալ պու քի օնուլն պիլ ուսուլի վար խոի, մէսարիֆաթը լաղը մէսինի զապթ ու թէսիլի իթտիլի մէմալիլլին իլլէրինէ եիւքլէտիլ խոի. պու ուսուլ վագտա ֆիւթուհաթ իւզըն պուլունուլտուգճա իլի շէյ տիր. լաքին էմրի թէտաֆի, վէ եախոտ քէնտի թօր

րաղընտա վուրուշուլաճաղը վագթ իշին իհթիլմալտէն տէյիլ տիր. պուլունուտա գաթիլագար, էօլլէ պիլ ուսուլ տուր քի, ֆաթիհ օլան կէշիպ կիթտիքտէն սօնրա, էճնէպիլլէր գալպիտէ, հուսուլէ կէլիլիշ օլան քին ու զարագ գալաճաղընտան, էր եա կիճ աճրարըն չըգալաճաղընտա խալա շիւքէ իսթէմէզ:

«Պու խուսուսուլն էն զեյատէ գարալլը թէճիւպէլլէրինի, 1814 վէ 1813 սէնէլլէրինտէ պիլ կէօրմիւշիւղ տիր:

«Շիմտիքի գալլալարըն իսէ, իմրէրաթօրուղու մուգ գէմանընտա, եանի պուլնտան էլլի սէնէ մուգատտէմլէրի գալլալարտան քէք չօղ զիյատէ մէսարիֆաթը մուճիպ օլաճագլարը պիլ իշթիլպահ տըր. Չիւնքի էսկի վագթլարտա, ապէրլէր իլի վէ րահաթ սուրէթտէ եաշամագլըղ տէնիլէն հալէ էհէմիլլէթ վիլմէզլէր իլլէն, շիմտի իսէ, րահաթ ու խօշհալէ ալընը վէ թանըմըշ օլտուգլարընտան, իլի սուրէթտէ գալլըրմալարը իճապը հալտէն պուլունուգտա տըր. Պուլունուտա գաթի նագար, մէսարիֆաթը լաղըմէյի տիւշմէնտէն չըգարմագլըղ ուսուլի մահվ օլունմուշուր. շիւնքի, մուխաթ արատը ֆարգ ու ֆէհմ իտիլիլ տիր. Պուլարը տախի պէր թարաֆի խտէլիմ, շիմտի հարպա տալլի օլան շէյլէր քէք չօղ իլէրու կիթմիշ օլտուղունտան, ֆիլաթլարը տախի արթմըշ, վէ պիլտէն ալէյհ հարպ մէսարիֆաթը գաթ պէ գաթ իգալիտա պուլունուշ տուր:

«Պագաա պու կիւնքի թօր կիւրլէլէրի, պուլունտան օն սէնէ էվլէլլէր կիւրլէլլէր նիսպէթլէ, հէմ տէօրթ տէֆա տահա զիյատէ ուզաղա կիթմէքտէ, վէ հէմտէ տօղրու կիտէրէք հէտէֆի վուլմագտա տըր. լաքին, պիլ թօր աթըմընը մէսարիֆաթը տախի, իւշ տէօրթ տէֆա զիյատէ իսթէ գօյմուշ տուր. Պիլինձի իմրէրաթօրուղու մուգ գէմանընտա, պիլ գարագ պիլ միլէօն ֆրանգա չըգմագտա խոի, հալ պու քի շիմտի օթարգ կէմիլլէր հիշ պիլ շէյէ եարամալաճաղընտան, զըրհլը կէմիլլէրէ թէպալի խոլլմէքտէ տիր. վէ զըրհլը կէմիլլէրին պէհէր իսէ, պիլիւքլիլլէրինէ կէօրէ, 6 միլէ եօնտան 10 միլէօնա գատար ալաճաղ չըգմագտա տըր:

«Միւթէմէյի Ամրիգա գալլաթը թէքմիլ տէօրթ սէնէ տէվամ իթմէմիշ իլլէն, ճիւմհուրիլլէթ 13 միլիօն քէրրէ միլիօն ֆրանգ պօրճա կիլիֆթար օլմուշ տուր. վէ իլլի իւշ գաթ օլարագ ալաճաղըն վէրիլլէր վէ իյանէլլէր իլլէ, ճէնուպ թարաֆընը մէսարիֆաթը տա պուլնտան ֆագա տըր. 1859 սէնէսինին եալընը պիլ գաշ հաթթա սիւրէն մուհալլէպէսինին մալի պիլլէ, 300 միլիօն ֆրանգա օլմուշ օլուպ, վէ Պարտէնեա

տեղեկութիւնն մէսարիֆաթը վաղըսոր իւր
տէ պունուն տախիլին տէսիլ տիր • Գը-
րըմ մուհարէպէսի օն սէքիզ մահ միւմ-
թէտ օլմուշ, վէ ֆրանսա իսէ իշէ նիմ
տուրէթտէ կիրիշմիշ, վէ միւրաւորտա
հասը օլմուշ իքէն, պու ճիւմէ իլէ տա-
խի, մալի պիլէ պիր միլիւար, վէ 500
միլիօն ֆրանգ իսթիզարազ օլմուշ տուր,
վէ պու մէպլադ, զաթէն արթըրըմը
օլան հարպ պիւճճէսինին խարիճնտէ-
տիր • հէլէ օլ գուրպան կիտէն ճանարըն
հիսապընը պուրասա զիքը իթմէք իս-
թէմէյիլ •

Պէլէր պիր տէֆա հարպ պաշար իւ-
տէ, գալգանա պուլաշան տէվէթլէր, ա-
ճէպա մէսարիֆաթը սալըլէլէրի ալ-
թընտան նասըլ գալգապիլէճէքլէր տիր •
պունլաւտան պէհէրի, լա ագալ, ազ
պիր միւտտէթ իլն, 800 էր միլիօն վէ
եախօտ պիրէր միլիյար ֆրանգ մէսարի-
ֆաթա միւհիւմա պուլունմագտա տըր-
լար • աճէպա պու մէսարիֆաթը չըգար-
մագ իլին պիր թարիզ ու չարէլէրի վար-
մը տըր • պիլգճէ իքի եհնպալտըր վար տըր,
եանի պիրիսի վէրի թարհը, վէ տիլէրի
իսթիզարազ • Ալթըրիտա վէրի գաթէն
օն տէրէճէյէ վասըլ օլմուշ օլուպ, վէ ի-
թալեաւտա իսէ վէրիճէ գուհուրա կէլէն
իլալէտէն, իզմիլալ իտէն մէպլադն, ան-
ճող տէօրթաւ պիր բալը հուսուլէ կէլէ-
պիլէճէք տիր •

«Պունտանտա նէշէթ իտէր քիւ էն զիյա-
տէ գօլայ վէ միւնասէպէթի միւրաճա-
աթ իտէճէք թարիզ, իսթիզարազ թարի-
զի տիր • չիւնքի, իլ ք վաղըթլարտա, է-
հալի թարաֆընտան, չօգլուգ տտէմի
խօշուտի սէսի իշիտիլմէզ, Լաքին, ա-
ճէպա, մուհարէպէյէ կիրիշէճէք օլան
իւշ տէվէթլէրին իսթիզարազ ալմալարը
միւմքին օլապիլէճէք մի տիր •

«Բրուսիանըն, բէք չօլ իսթիզարազ ի-
տէպիլէճէկի մէմուլի գալլտէն տիր,
չիւնքի մալիյէսի բէք իյի հալտէ տիր •
լաքին, Ալթըրիտա իլէ իթալեա իլն իհ-
թիմալտէն տէյիլ տիր • Մէգրիւր իքի
տէվէթլէրին, գալլտէ ազճէտէն պաշգա
կիւ վիւնէճէք հիշ պիր տալարը եօգ տուր •
Էյլէ պիր վաղըթտա տիշարտան իս-
թիզարազ իտէմէլէր • Տիւք տիր քի,
մէգրիւր տէվէթլէր, քէնտի մէմալիք-
լէրի սահիպ սէրմայէլէրինէ միւրաճաւթ
իթմէյէ մէճպուր պուլունմագտա տըր-
լար • հալ պու քի, մէրդուլման սահիպ
սէրմայէլէրին սէրվէթլէրիտէ մահուտ
պիր հալտէ պուլունմագտա տըր, չիւն-
քի, գաթէն չիմալիյէ գատար պիթիլ-
միշէր տիր •

«Գէաղստ ազճէ, իթիպարը թիւքէն-
միշ օլան հիւքիւմէթլէր իլն պիր ալէթ
օլմուշ տուր • Մէգրիւր թարիզլէ միլ-
լէթտէն իսթիզարազ իթմէք գօլայ պիր

չէյ տիր, չիւնքի օլ պապտէ միլլէթ թա-
րաֆընտան պիր սուլի զանն գուհուրա
կէլէյէճէկի չէյլէ տուրտուր, բէտտ տա-
խի իտէմէյէճէկի աշիքեար տըր • Լաքին,
պու թարիզ, իյի պէր թարիզ տէյիլ
տիր •

«Գալլմէ ազճէ, նագտ իթիպար ու
գըյմէթինտէն տիւշտիւ կիւ կիպի միլլէթ-
ճէ սէրվէթ ու սէտտէթէ բէք ֆէնա պիր
պալթա օլուր • չիւնքի, էհալինին էհի-
լէթի սէլլ օլունտուղուտան, ալիզ ու
իթաւա սէքթէ կէլիլ, իլէրին տուրա-
ճաղը, վէ մէմալի սէրվէթին գուրու-
եաճաղը միւմքիւրէպ տիր •

«Գալլմէ ազճէ, մալիյէ խաղինէսի մէն-
պալարընը տախի գուրուտուր • զիւրա,
թէտալիլէ գալլմէ չըգարան տէվէթ,
իթիպարտան տիւշտիւքտէն սօնրա, վէր-
կիյէ գարշըլը օլարազ քէնտիլի ալմաւա
մէճպուր օլուր • տիւք տիր քի, տէվէթին
վէրիլիսի, էվէլէքի քէմիլիէթինէ նիսպէթ-
լէ եարըյա տիւշիւշ օլուր • Արտան
թէտալիլէ չըգարընմագտա օլան պիր մի-
լիյարըլ Ալթըրիտա վէ իթալեա գալլմէ-
սինին նէտէ նէթ իճէ վիւնէճէկին թէսալ-
վուր բէք կիւճ պիւ մատտէ տիր • չիւնքի
պիր միւլարըլ նագտ ետիլ թուլտուր-
մագ իհթիմալտէն տէյիլ տիր •

«Ալթըրիտա, չու չիւնքի, հէման
հարպ հէյէթիլ քէսպ իթմիշ օլան հալ-
տէն էվէլ, գալլմէնին գըյմէթի նագտ
գըյմէթինտէն բէք ազ ֆարլը պուլուն-
մագտա իտի, վէ պու կիւն իսէ, պիր ֆիյո-
րիլիք պիր գալլմէնին գըյմէթի, տալը
նագտ գըյմէթինճէ 2 ֆրանգ 60 սան-
թիմ տէյիլ իքէն, աւճաղ 2 ֆրանգ
գըյմէթինտէ պուլունմագտա տըր • Մու-
հարէպէյէ պաշանլարտա, հիւքիւ-
մէթ գալլմէնին մըգտարընը արթըրմաւա
մէճպուր օւաճաղ տըր, վէ օլ վաղըթ,
պիր ֆիյոյրիլիք գալլմէնին ֆիյալթը, ա-
նինտէ 1 ֆրանգ 50 սանթիմ տիւշէճէք
տիր • վէ էկէր ճէնք տէվամ իտէր իսէ,
1 ֆրանգա գատար տախի թէնէգգիւլ
իտէճէք տիր • Պու հիսապա նագարէն,

100 միլիօնլուգ գալլմէ չըգաւ, սանճաղ
37 միլիօնլուգ նագտ ետիլին թուլթա-
պիլէճէք տիր • վէ պունլարտան տախի,
զիւրաճ, թիճաւէթ, վէ սանալինին պիր
հալ բէրիշանի քէսպ իտէճէյի, վէ հէր
քէսին նէ եարաճաղընը շաշըրաճաղը, վէ
հարպա տէվամ իտէպիլմէք իլն, հիւ-
քիւմէթին տախի, բէյտէրքէյ գալլմէ
չըգարարազ, թէտալիլէ զըմընտա էօրֆ
վէ ճէպը իսթիմալիլէ մէճպուր օլաճաղը
հիւվէյտա տըր •

«Իթալեանըն հալի տախի Ալթըրիտա
նընքիտէն իյի տէյիլ տիր • իսթիզարազ
իտէմէյէճէկինտէն, պիր պիրի արգաթըն-
տան գալլմէլէր չըգարմայա մէճպուր օ-
լաճաղ տըր • վէ պու տէֆա չըգարարըլ

250 միլիօնլուգ գալլմէ իսէ, հէնուգ
թէթիլ թէտալիլէ չըգարմայա իքէն,
պանգա պիլէթլէրինին գըյմէթի եիւզտէ
օն թէնէգգիւլ պուլմուշ տուր • վէ էկէր
եէնիտէն 250 միլիօնլուգ տահա չըգար
իսէ, մէգրիւր պիլէթլէրին գաշա գա-
տար տիւշէճէքլէրի, բէք գօլայ քէշֆ օ-
լունապիլի • Պու արտաւ, թիճարէթ վէ
սանալինին հալի նիճէ օլուր, վէ պինա-
պէրին էհալի նէ՝ հալ քէսպ իտէր թա-
րիլէ հաճէթ տէյիլ տիր • իմալ, աճէ-
պա, պու հալտէ, հարպա տէվամ իտիլ-
մէք իլն, նէ՝ թարիզ թուլթալիլէ-
ճէք տիր • իսթիլ • հիշ պիր թարիզ պու-
լունմագտալտան, մէգրիւր տէվէթլէր,
բէք միւշքիլ պիր հալ ու մէվըլէ տիւ-
շար օլաճաղար տըր •

«Պիր միլլէթ պիր մագսէտ իէ եօլա
չըգարըլտա, հէրչի պատապատ միւրա-
աղ հուսուլինէ գատար չալըյմալը տըր •
վէ օլ վաղըթ հէր նէ գատար ալիմ
տուրէթտէ օլուրար իսէ օլունլար,
սէյլէտիլիլիլ թէհիլքէլէրէ քէնտուլի
սալմայա մէճպուր պուլունմագտ տըր •
Ալթըրիտալը իլէ իթալեալարըն իրա-
տէթլէրի վաղաւ քէնտիլ էլլէրինտէ տիր,
օնա քիմսէ պիր չէյ տէյէմէզ, իսթէր-
լէր իսէ քէնտիլէրին կիրտալարա տախի
աթապիլիլլէր • Լաքին, թուլթալարը
տալա իւզէրինէ էվէլինտէն պիր իյի
տիւշիւնալէր, ֆալիտէն խալի օլմա-
յաճաղարտա ինքեար օլունմագ • էվ-
լէթ, հէնուգ մուհարէպէյէ պաշալմագ-
տան էվլէլ, գանդի շուրուլթէ մէպիլի
մէգրիւր մուհարէպէյէ տէվամ ու իզ-
տամ իտէճէքլէրին էվլէլինտէն իյի տիւ-
շիւնալէր էլլէմիլիլթտէն տիր • իլթէ եա-
լընը, իլ պու զիմլէթ վէ գալլմէ մալի-
սուա պուլունման թէֆթիլտէն սօնրա, ա-
լէնէն վէ սէրահէթն, շու, «տիւշիւնալ
տանըլտարտան սօնրա գարար վէրտիմ •
տէյէպիլէճէքլէր տիր •»

Ժ • Դէ Տէպ •

ՄԱՆԱՍԹԵՐԼԱՐ

Մանասթերլար 54 էմէլ- Նիսիւնիտէ պիլլէյէ •

Պիւ գաշ սէնէտէն պէրու չօղտա, վէ
հալթա, էն ազըլը տէյիլ պէլէտիլի-
միզ գալթար տախի, մանասթըրլար իւ-
զէրինէ տիւշիւնալէրլինտէ, պէսպէլ-
լի, միլլէթճէ պիր ֆալիտէ չըգարմագ
էմէլ վէ արգուսիլլէ, պիրէր նիլամ թահ-
թընա ալընմասընը թէֆէքքիւր իթտիլ-
լէրի սրտաւ, հասըլթլարըյա պիրէր
մէքթէպ քիւշտիլին, վէ շալիրտան, վէ
տահա տօղրուսու, վարդապետ օլաճաղ
ալիմ ու քեմալ չըրաղար ելթիլշու-
րիլմէսինի թէսալիլլէր իլլէմէքտէ, վէ
շու թէսալիլլէրլարընը գուլլէտէն ֆի-
լիլէ կէթիլիլմէսի զըմընտա չալըյմագ-
տա տըրլար •

Պու թէ՛ քեզ քիւր, վէ պու արգու- նուն պիւր նիւթի խայրիւնէ մէսին օւ- մանտա, կէրչի շիւքէն եօգ տուր. լաքին, իթտիքլէրի հիսապ տողո՞ւմու- տուր, վէ միւրաւորար հոստուլինէ մու- վաճաճ օլմալարը, եանի մանասթըր- լարտան չըգաճազ ալիմ վարդապետէ- ըն, արգու օլունտուղու տէրէ՛նէ, միլէթին խայրնա չալըշմալարը իհթի- մալտէն օլաճաճմորը, իշթէ ասը մէ- սէլէ պունտա օլտուղունտան, օլ պապուտ պազը միւթալաւթա կիրիշմէքլէնի միւ- Ֆիտ ատտ իտէրիզ:

Շիմտիքի վարդապետէրին իշէրինտէ տախի, միլէթ ուղրունա ճանսիրարանէ վէ Ֆէտաքեարանէ չալըշմալար պուլուն- տուղու ինքեար գապուլ իթմէզ պիր սա- հիհիք օլտուղու թագտիրտէ, մանաս- թըրլարտան չըգաճազ ալիմ վէ թէրպի- յէլի վարդապետէրին իշէրինտէն տախի էօյլէ էհիլ Ֆազիլէթլէր չըգաճաղընտա, վազաա շիւքէն եօգ տուր. լաքին, պի- զիմ էֆեքեարմըզ էօյլէ թէք թիւք չը- դան Ֆայիտէլի զաթլարա տիգզաթ վէ գանաաթ իթմէք օլմալար, իլա ումում- տուրէթտէ պազմազ վէ թէ՛ ֆիթիշ իթ- մէք օլտուղունտան, գայրէթի միլէյէ վէ մէզհէպիլէն իլէ մէլուլի պուլունան վարդապետէր, քէնտիլէրինի, պիզիմ ալէսսէվիլէ սուրէթտէ սէօյլէյէ՛նէքլէրի- միզտէն միւթէսնա թուլթարազ, իշպու միւթալաւթա քէմալի ինսաֆ իւզըն օգուլմաեա լազպէթ իթմէլի տիրէր:

Ձէմանը աթիգտէ, քէօյլէրտէ վէ շէ- հիլլէրտէ մէքթէպ օլմալորընտան, վէ օգուլուպ եազմազ, վէ ազ չօգ թահսի- լի մալիւմաթ իյլէմէք, եալընըզ վարդա- պետէր իլին էլլէմիլէթտէն տիր կիպի պիր զիւլիւմ պուլունտուղունտան, վա- զաա, մանասթըրլար պիրէր մէքթէպ մազամընտա պուլունմազտա իմիլլէր. հալ պու քի շիմտի, տիւնեա պաշգա տիւրիւ օլմուշ օլտուղունտան, մանաս- թըրլարա էսկի նաղար իլէ պազմազ, վէ եսիստ էսկի Ֆայիտէլէրինէ գանաաթ իթմէյէ չըգըշմազ, պիւլիւք վէ քէք պիւ- յիւք պիր եանըլըզ տըր:

Էսկի վազըթլարտա, էվլէթ, էհալի հայլան կիպի, ուլում ու մալիւմաթ- տան մահրում գալմազըլը իլթիքեապ իտիպ, վէ եալընըզ վարդապետէրին օ- գումուշ իսմինի գազանմասընա գանաաթ իտէրիլիշ, նասըլ քի, հալեա տախի մէսէլի մէշհուր տուր, չօգ տէ՛ֆա գապա ա- տամլար, «ատամ սէնտէ, օգուլմալը նէ եաբաճազ, մէկէրչի վարդապետ մի օլա- ճազ» տէրլէր. հալ պու քի շիմտի, մէ- տէնիլլէթին իգթիգասընճա, հէր ատա- մըն, էմմա իսթէր իսէ համմալ, չէօք- ճիւ, սիւրիւճիւ վէ գայրգճը օլտուն, մալթլազա, միգաալը քիֆայէտէ, օգու-

լուպ եազմազ պիրմէսի, վէ ալիմ օլմալար լաղըմ կէլմէքտէ տիր. Տիմէք տիր քի, պի- զիմ շիմտի, իլք տիւլիւնէ՛նէ կիպիզ շէյ, էկէր արգու վէ նիլլէթիմիզ, վաճիպէյի զիմմէթիմիզի էտա իտէրէք, միլէթիմիզէ պիր խրտմէթ վէ պիր իսիլէք իթմէք, վէ շու ճէհալէթ հալինտէն չըգարարազ, տալիլէյի մէտէնիլլէթէ իտիալ իյլէմէք իսէ, պիւլուն գուվլէթիմիզի պազուէնէ թօլլաեարազ, հէր եէրտէ, վէ հէր թա- լաճտա, վէ միգաալի քիֆայէտէ մէք- թէպլէր աշմազ, վէ էրմէնի իսմինի ան- նընտա թաշըեանը օգուլթուլմազ օլ- մալը տըր:

Միլլէթին սէլամէթի, վէ տէյիլ եա- լընըզ պիզիմ, իլա պէնիի ատէմին սէլա- մէթի, պաշգա հիշ պիր շէյտէ օլալար, իլա, հէրքէսին օգուլուպ եազմազ պի- մէսինտէ, վէ թարիլը ուլում ու Ֆիւ- նունտա իլէրու կիթմէսինտէ տիր. պիր միլլէթտէ ճէհալէթ նէ գաաար զիյատէ օլուր իսէ, սէֆալէթտախի օլ գաաար զիյատէ օլուր, վէ պինապէրին, պիր միւ- լէյտէ ճահիլ նէ գաաար զիյատէ պու- լունուր իսէ, Ֆաղըր ու սէֆիլ տախի օլ գաաար զիյատէ պուլունուր, պու էօյլէ պիր եանըլմազ հիսապ տրր քի, ճէրհի աալտ միւլմիլն օլմալար. էմմա, պազը ա- լիմէրին հէր վաղըթ Ֆազըր հալլէրի միւշահէտէ օլունա կէլմէքտէ իմիշ, օնուն- տա նիլէ էսպապը մախսու սէսի օլտուղ- տան պաշգա, ալէսսէվիլէ միլլէթին ճա- հիլ օլմալար տախի, պաշըճա սէպէպլէ- ըրինտէն պիրիսի տիր:

Վարդապետէրիմիզին ալիմ օլմալար կէրչի էլլէմիլլէթտէն տիր. լաքին, միւ- լէթին տէրտինէ եալընըզ օնըլարն ալիմ օլմալար պիր տէրման սալըլմալորգտան պաշգա, հաթթա էհալի ճահիլ գալըր- ղը հալտէ, օնըլարն ալիմ օլմալար, պիր պիւլիւք աֆէթ տախի սալըլմալոր միւ- ճէրլէպ տիր:

Պու սէօյլէտիկիմիզ էօյլէ պիր սահիհ- լիք տիր քի, էսկի թարիլլէր թաստիգ իթմէքտէ օլտուղտան պաշգա, շիմտիքի հալլէր տախի շէհատէթ իթմէքտէ տիր- լէր:

Կէօգտէն կէլիլլէլիմ էսկի թարիլլէրի, լուհպան կիւրուհու էհալիլլէն նէ գա- տար զուլում ու թէատտի կէօսթէրմիշ իսէ, տալիմա էհալիլլին ճահիլ վազթիլն- տէ, վէ հէմտէ ճէհալէթիլլին տէրէ՛նէ- սինէ կէօրէ կէօսթէրիպիլիշ օլուպ, վէ մուղայիլի օլարազ, էհալի լուհպան կիւրուհունու զուլում վէ պօյունտու- լուղունտան, անճազ ուլում ու մալիւ- մաթ սայէսինտէ գուրթուլմաեա պաշ- լամըշ, վէ շու սէատէթէ, անճազ իլմի- նին տէրէ՛նէ կէօրէ նայիլ օլապիլիշ տիր:

Պըրապալմ էսկի վազըթլարը, իշթէ պու կիւնքի կիւն տախի, ճահիլ էհալի-

լէր այնի հալտէ պուլունմազտա տըրլար, լումա մէմալլէրինտէ, վէ հաթթա իս- բանեաաա պուլունան լահիպլէրին էք- սէրիսինին ալիմ օլտուղլարընը քիմսէ ին- քեար իտէմէզ, հալ պու քի, պինապէ- ըրին, լումա վէ իսբանեա էհալիլլին ճա- հիլլէլիլին տախի քիմսէ ինքեար իտէմէզ:

«Պիզիմ վարդապետէր Ֆազըր վէ ալիմ օլմալորըլարընտան, միլլէթճէ խայր- լը իշէրէն էլ աթամամազտա, վէ մէքթէպ վէ մէտրէսէ աշամամազտա, վէ էհալիլլին թէնվիլլին չալըշմամազտա տըրլար» տէնիլլիլի չօղլարտան իշիտիլմէքտէ տիր. իմտի, էօյլէ զաթլարա սիւալ իտէրիզ քի, պու կիւնքի կիւն իթալեա լահիպ- լէրինտէ պուլունան ալիմիլլէ վէ գէնկին- լիլլէ պիր տէյէ՛նէքլէրի վալմորտըր. վէ պու կիւնքի կիւն, ճիսմանի հիւքիւ- մէթլէրին զալէպէ իթմէտիլի մահէլլէր- տէ, լահիպլէրին հիմմէթ ու զայրէ- թիլլէ, հիշ պիր էհալիլլին թէնվիլլի էֆ- քեար վէ սէատէթի հալլինէ չալըլըր- ղը կէօրիւլիւշմիւտիւր. իշթէ լումա մէ- տանտա, իւշ էիւլ գըթա քիլիսէ, վէ էիւլ- լէրճէ մանասթըր, վէ թիւքնմէզ գէն- կիլլիքլէրի պուլունտուղու հալտէ, տէ- յէպիլլիլլէր քի, էհալիլլի հէման պիզիմ էհալիլլիլլէնտէ զիյատէ հէմ ճահիլ վէ հէմտէ սէֆիլ պուլունմազտա տըր, վէ թէնվիլլի էֆեքարը ալմէ, լուհպան կիւրուհունու օլ գաաար մէնֆուրու տուր քի, էկէր էլլինտէն կէլսէ, էհալի- յի եալընըզ պիր տուա քիթապը օգու- մազլա իգթիֆա իթտիրի. նասըլ քի, տահա կէչէն սէնէ, Բաբա հալլէթլէրի թարաֆընտան զուհուրա կէլէն պէյան- նամէլէր վէ լանէթնամէլէր, մէյտանտէ տուլմազտա տըրլար:

Բուհպան կիւրուհունու էհալիլլի ճէհալէթտէ սագլամազըլա պիւլիւք սէպէպլէրի վար տըր. մէքըլըր սէ- պէպլէր մահվ իտիլմէտիքճէ, օլ թա- ըրիլտէն վազ կէչէպիլլէ՛նէքլէրի իհթիւ- մալտէն տէյիլ տիր. տիմէք տիր քի, է- հալ է քէնտի սէլամէթիլի, պիզպաթ քէն- տիսի տիւլիւնմէլի տիր:

Տէլ-Գ.

Կէչէնլէրտէ Տէմիր-գաբուտա, էս- վան մահալլէսինտէ վուղու պուլուն հա- ըրիգտէ, տէրունիլլտէ պազը լիւզում- լու քեաղըտար պուլունան ճէվիզտէն պիր ատէտ սանսըգճա զայ օլմուշ օլ- տուղունտան, պուլմուշ օլանա իւշ էիւլ- ղուրուշ պախիշ Վէրիլլէ՛նէ կի, վէ պու- լան քիմէսնէնին Ասմա-Ալթընտա քեալին կիրիտ թիւճալըլարընտան էմին աղանըն Յճ նիւմէրօլու մաղապսընա իիպար իթ- մէսի, իասսէթէն իյան օլունուր:

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ
ԼԷՎԱՆԹ ՀԵՐԱԼՏԸՆ ԹԱՊԻՍԱՆԵՍԻՆՏԷ
ՊԵՏ-ՕԼԻՊՈՏԱ ՏՕՂՈՒ ԵՕԼՏԱ, ՅՕԹՕՐԵԱՆ ԱԳՈՒԼԱՆ
ՊԵՏԵՐԼԷՐ ԳԱՐԵՐԸՆԱ ՆՈՒԲԷՐՕ 519.